

Kultur- og debattredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Frp og klima-utfordringer

TAKK TIL stortingsrepresentant Ketil Solvik-Olsen, Frp, for utfordringer om klimakutt i et innlegg i BT 15.12. Stabilisering av klimaendringene krever en revolusjon innen kort tid mot samfunn som nesten ikke benytter fossilt drivstoff (IEAs siste rapport). Økonomer finner at en slik overgang ikke bare er mulig, men kan gi god økonomi. Viktigste tiltak er å la forurenser betale tilstrekkelig for miljø- og klimaskader.

EU OG NORGE har forpliktelse om klimakutt ut 2012 etter Kyoto-avtalen og intensjoner om å betydelige kutt fram til 2020, stort sett etter samme lest. Kyoto-avtalen har som hovedpremiss at kutt først og fremst skal tas nasjonalt. Oppgaven for Norge er derfor – i samsvar med klimaforliket i Stortinget – å starte overgangen til et «fossilfritt» samfunn, slik som Sverige og Skottland alt er i gang med.

SOLVIK-OLSEN SPØR først hva som er viktigst: å bruke 25 milliarder til fullskala rensing av 1–2 millioner tonn CO₂ årlig på Mongstad eller å finansiere rensing av et mye større kullkraftverk i Sør-Afrika. Det var et skritt i feil retning å bygge gasskraftverk i Norge. Men slik jeg forstår regjeringen, er satsingen på fullskala rensing først og fremst en investering i norsk teknologiutvikling. Slik kan kanskje Norge på sikt hjelpe mange land med rensing. Som kjent står rike land i stor klimagjeld til fattige land. Denne gjelden må betales, f.eks. ved denne finansieringen i Sør-Afrika, samtidig som vi skaper et «fossilfritt» samfunn her hjemme.

DET ANDRE spørsmålet gjelder bygging av aluminiumsverk basert på gass, om det skal gjøres med økende utslipp i Norge eller med utslipp i et annet land. Tanken synes å være at norske produsenter vil flytte produksjonen til et annet land om de ikke får tillatelse i Norge. Her peker Solvik-Olsen på et kjent dilemma som best kan elimineres ved andre typer klimaavtaler enn Kyoto-avtalen.

DERSOM VERDEN virkelig ville stabilisere klimaendringene, kunne den satt årlige tak for utslippene i samsvar med hva vitenskapen tilrår. Dette taket, totalkvoten om en vil, kunne en auksjonere ut til produsenter av fossilt drivstoff. Da ville vi få riktig pris på utslippene og samle store summer til bærekraftig utvikling i fattige land. I prinsippet kunne en da bygge (ulønnsomme?) gasskraftverk i Norge. En slik avtale har vi ikke, i mellomtiden må Norge gjøre sitt for å få ned utslippene nasjonalt, det gjelder å kunne se våre barnebarn i øynene.

SIGBJØRN GRØNÅS, OS

At Forsvaret betraktet Afghanistan-krigen som en vellykket treningsleir for transformering av det norske Forsvaret til å bli en kontingent til Natos nye kriger, er helt nye opplysninger.

Afghanistan-krigens velsignelse

AFGHANISTAN

Bjørn Tychesen, Bergen

VISER TIL KRONIKKEN «Å stå løpet ut», i Bergens Tidende 1. desember. En yrkesmilitær presenterer Afghanistan-krigen som en velsignelse for Norge. En får øvelse i levende krigføring, skyte skarpt på levende mål i stedet for tørrtrening her hjemme, samtidig som en får støtte sin viktigste alliert i sin krig der. Dette er en smalsporet, ren militærfaglig analyse, som ikke har noen relevans til virkeligheten og det grunnleggende elementet i krigen.

Det grunnleggende er at USA startet krigen, uten noen folkerettslig forankring, og angrep en suveren stat som ikke hadde overfalt eller gått til krig mot noen av de krigførende stater. At krigføringen senere ble utvidet til å inkludere enda en hær, via FN, kalt ISAF, endrer ikke på nevnte realiteter.

AT FORSVARET KJEMPER under ISAF sin fane, endrer heller ikke at krigen er en gedigen fiasko. Å fjerne fokuset bort fra hvorfor vi deltar, til å bli en konstruert debatt om ISAF, kan være et tegn på at noen ikke føler seg komfortabel med realitetene i denne håpløse krigføringen. Denne håpløsheten får vi belyst i noen gode dokumentarfilmer vist på TV, som «Norge I Krig. Oppdrag Afghanistan» (NRK) og «Krigens Pris» (TV 2).

Filmene belyser hva Forsvarets skarpskyttere og elitesol-

FARYAB: Norske ISAF-soldater patruljerer daglig i støvete bygater i provinshovedstaden, Maimana, i Faryab-provinsen i Nord-Afghanistan.

ARKIVFOTO: HEIKO JUNGE, SCANPIX

dater driver med, og de viser tydelig at det dreier seg om at vi er en krigende part i en borgerkrig. En krig som en del av folket og Taliban fører mot det vestlig innsatte Karzai-regimet. Forsvarets deltagelse dreier seg om å kjempe for dette regimet.

FOLKET ER DREVET INN i en borgerkrig som pågår mellom det innsatte Karzai-regimet, og deler av folket/Taliban. Alle

er afghanere med røtter i landets kultur, stammesamfunn og klaner. Det er tragisk hvordan Forsvaret later som om krigen i Afghanistan har vært et vellykket og positivt tiltak. At vår medvirkning til å etablere en langvarig borgerkrig i landet blir omtalt som en velsignelse, er milevis ifra vårt selvbilde av at Norge er en fredsnaasjon som kjemper for folkerett og fred.

» Dette var nyttig informasjon for alle velgere

DET ANTAS AT EN militær uttalelse som dette er klarert av både forsvarssjefen og forsvarsministeren. At Forsvaret betraktet Afghanistan-krigen som en vellykket treningsleir for transformering av det norske Forsvaret til å bli en kontingent til Natos nye kriger, er helt nye opplysninger.

Dette kaster nytt lys på vår deltagelse i Afghanistan-krigen og viser at det har skjedd en politisk endring av Forsvarets målsettinger. Dette var nyttig informasjon for alle velgere.

Søppelkalkun eller faktasøppel?

KALKUNER

Nina Sundqvist, kommunikasjonsdirektør Nortura

VETERINÆR ANNE VIKEN har mange synspunkt, i kronikk 21.12. i BT, på hvordan Nortura produserer kalkun. Ja – hun konkluderer faktisk med at norske kalkuner er å betrakte som søppel. Det nærmeste jeg kommer søppel er såkalte fakta i kronikken.

PÅSTAND 1: Slakterianlegg er ikke tilpasset størrelsen på kylling. Dette er feil. Nortura har tre slakterier for kylling og ett slakteri for kalkun, med utstyr som er tilpasset det enkelte dyreslaget.

Alle våre slakteriene er godkjent av Mattilsynet som også har kontinuerlig tilsyn under slakteprosessen. Og ved alle våre fjørfeslakterier bedøves dyrene med gass før de avlives

og henges opp på slaktelinja. Med moderne metoder og prosesser er håndteringen på slakteriet vesentlig mer skånsom enn det Viken hevder.

PÅSTAND 2: Enkelte slakterier har fritak fra slakteriforskriftene og bedøver derfor ikke kyllingen. Dette er feil.

Ingen av våre slakterier har fritak for slakteriforskrifter. Vi har dispensasjoner for å bruke gassbedøving fordi det norske regelverket ikke er blitt oppdatert til å tillate gassbedøving, som er en relativt ny og mer dyrevennlig bedøvningsmetode enn strømbedøving, som var helt dominerende tidligere. Regelverket er under oppdatering.

PÅSTAND 3: Dyretransportbilene kjører uten varme på vinteren og uten lufteanlegg på sommeren for å spare penger. Dette er

feil. Nortura bruker godt tilpassede kjøretøy med blant annet mekanisk ventilasjon og varme der dette på grunn av transportavstand er påkrevet. Alle bilene som brukes til fjørfetransport er godkjent etter gjeldende regelverk.

Vi arbeider kontinuerlig med dyrevelferd, og tallene viser nedgang i transportdødelighet selv om 0,15 prosent av kyllingen dør under transport. Tallet er lavt tall i internasjonal sammenheng, men det er alltid mulig å bli bedre. Sammen med Animalia, Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet har vi derfor startet et forsknings- og utviklingsprosjekt for å bli enda bedre på dette feltet.

PÅSTAND 4: Kalkuner kan ikke pare seg naturlig. Dette er feil med unntak av foreldredyrene. Kalkuner slaktes før de blir kjønnsmodne så dette er i grun-

nen lite relevant. Derimot blir foreldredyr av kalkun inseminert manuelt av kyndig personell, og det gjøres i stor grad av dyrevelferdsmessige hensyn, fordi hanene veier tre ganger mer enn hønene. Samtidig gir denne metoden mer kontroll og kvalitet for befruktning.

PÅSTAND 5: Kalkuner sliter med halthet og har dårlig helse. Dette er feil. Halthet er ikke noe stort problem, men kan forekomme. Det er imidlertid i bondens interesse å ha sunne og friske dyr fordi nettopp det gir en høyere verdi på slaktet.

Jeg inviterer gjerne Anne Viken til et besøk hos en av våre 49 kalkunprodusenter og inn til vårt kalkunslakteri. Kjekt å være faglig oppdatert på hvordan produksjonen foregår, slik at en ikke blander søppel, fakta og kalkuner ved neste korsvei ...